

Hallitussihteeri Sonja Jantunen ja
sosiaalineuvos Juha Luomala

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Esityksen tavoitteena on turvata Petteri Orpon hallituksen ohjelman sekä kehysriihen päätösten mukaisesti sosiaalihuollon henkilöstön sekä sosiaalihuollon palveluiden, kuten lastensuojelun riittävyyttä ja saatavuutta. Ehdotetulla lakimuutoksella parannettaisiin sosiaalityöntekijöiden sijaisten saatavuutta, millä helpotettaisiin akuuttia sosiaalityöntekijöiden henkilöstöpulaa sekä varmistettaisiin erityisesti kriittisten sosiaalipalveluiden ja asiakkaiden oikeuksien toteutuminen tilanteessa, jossa sosiaalityön tutkimon suorittaneita ja sosiaalihuollon palvelulainsäädännön kelpoisuusehdot täyttäviä työntekijöitä ei olisi saatavilla.

Esityksellä lisäksi tuettaisiin osaltaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden välistä työnjakoa mahdollistamalla ammattihenkilöiden työpanoksen keskittäminen koulutusta ja osaamista vaativiin tehtäviin. Ehdotetulla muutoksella tavoitellaan kehysriihen päätöksen mukaisesti julkisen talouden vahvistamista säästämällä vuoden 2025 alusta lähtien 2 miljoonaa euroa hyvinvointialueiden yleiskatteellisesta rahoituksesta.

Nykysääntelyn mukaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain mukaan sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n 1 momenttia siten, että oikeus toimia enintään vuoden ajan tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä olisi myös henkilöllä, joka olisi suorittanut sellaisen soveltuvan yliopistossa suoritetun yhteiskuntatieteellisen alan korkeakoulututkinnon tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon, johon on sisältynyt tai jonka lisäksi on suoritettu hyväksytysti sosiaalityön perus- ja aineopinnot sekä käytännön harjoittelu taikka jolla on soveltuvan yliopistossa suoritetun yhteiskuntatieteellisen alan korkeakoulututkinnon tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon ja sosiaalityön perus- ja aineopintojen lisäksi riittävä käytännön kokemus ja ammattitaito. Vaadittavat opintokokonaisuudet olisi mahdollista suorittaa avoimessa yliopisto-opetuksessa tai osana yliopistollisen tutkinnon sivuainekokonaisuutta.

Tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä toimiva henkilö toimisi nykysääntelyn mukaisesti laillistetun sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena. Sosiaalityöntekijän tehtävissä toimiminen olisi nykysääntelyn mukaisesti tilapäistä ja sillä turvattaisiin sosiaalihuollon palvelujen toteutuminen tilanteessa, jossa sosiaalityön tutkimon suorittaneita ja sosiaalihuollon palvelulainsäädännön kelpoisuusehdot täyttäviä työntekijöitä ei olisi saatavilla. Työnantajien tulisi aina varmistaa tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivien henkilöiden koulutus, kokemus ja ammattitaito sosiaalihuollon asiakkaiden perusoikeuksien ja asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Lisäksi tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivien henkilöiden tehtävät tulisi määrittää heidän yksilöllisen osaamisensa ja tilanteen asettamien tarpeiden mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan lisättävän sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:ään uusi momentti, jonka mukaan tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä toimimisen määräaika voidaan ylittää enintään vuodella kerrallaan, jos se on välttämätöntä asiakasturvallisuuden ja palveluiden saatavuuden taikka jatkuvuuden kannalta tai muusta erityisestä syystä. Muuna erityisenä syynä voitaisiin pitää sitä, että

Hallitussihteeri Sonja Jantunen ja
sosiaalineuvos Juha Luomala

tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä toimiva henkilö olisi valmistumassa lähiaikoina. Ehdotettu muutos selkeyttäisi tulkinnanvaraisena pidettyä määräaika.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:ssä käytettyjä käsitteitä. Mainitun lain 12 §:ssä tulisi ehdotuksen mukaan viitata laillistetun sosiaalityöntekijän tai muun laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävissä toimimiseen ammatissa toimimisen sijaan. Tämän johdosta esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n otsikkoa ja lain 12 §:n 1–5 momenttia vastaavilta osin. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n 1 ja 2 momentissa viitattaisiin henkilön riittävään käytännön kokemukseen ja ammattitaitoon sen sijaan, että viitattaisiin henkilön riittäviin edellytyksiin ammatissa toimimiseen nykyisen 12 §:n 2 momentin mukaisesti. Ehdotetuilla muutoksilla yhdenmukaistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännössä käytettyjä käsitteitä ja niiden johdonmukaista käyttöä sekä selkiytettäisiin laillistetun ammatin harjoittamisen ja laillistetun ammattihenkilön tehtävissä tilapäisesti toimimisen eroa. Ehdotetuilla muutoksilla selkeytettäisiin tulkinta- ja soveltamiskäytäntöä säätämällä täsmällisemmin siitä, kenellä on lain nojalla oikeus toimia tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtävän sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä koskevaan 16 §:ään esityksestä johtuvat muutokset.

Esityksellä varmistettaisiin riittävien sosiaalipalvelujen toteutumista tilanteissa, joissa koulutus- ja kelpoisuusvaatimukset täyttäviä sosiaalityöntekijöitä ei olisi saatavilla. Esityksellä parannettaisiin ammattihenkilöiden välistä työnjakoa mahdollistamalla keskittyminen koulutusta ja osaamista parhaiten vastaaviin tehtäviin. Esityksellä varmistettaisiin sosiaalihuollon asiakkaiden oikeusturvaa ja turvattaisiin perusoikeuksien toteutumista. Oikeustilan selkeyttäminen voisi vähentää viranomaisten ja palvelujärjestelmän kuormitusta. Toisaalta tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivien henkilöiden hyödyntämisessä sosiaalityöntekijöitä koskevassa henkilöstövajeessa on riskejä asiakasturvallisuuden, asiakkaiden oikeusturvan ja palveluiden saatavuuden vaarantumisen näkökulmasta. Esitys voisi vaikuttaa kielteisesti myös sosiaalityöntekijöiden veto- ja pitovoimaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.